

«ایران» به بهانه آغاز پنج‌ها و دومین جشنواره فیلم رشد گزارش می دهد

«رشد» چه راهی را باید طی کند؟

گروه فرهنگی / پنج‌ها و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم رشد در حالی از هفتم آذرماه سال جاری کار خود را آغاز می‌کند که به‌عنوان قدیمی‌ترین جشنواره فیلم کشور، هر ساله پذیرای مهم‌ترین فیلم‌های علمی، آموزشی و تربیتی کشور می‌شود. با این همه در هر دوره، نقدهای متعددی از سوی اهالی رسانه و هنر نسبت به این جشنواره وارد شده است. نقدهایی که برخی به شیوه برگزاری این رویداد و برخی دیگر به عدم تناسب زیرساخت‌های موجود در مدارس با ماهیت این جشنواره مربوط می‌شود. در این گزارش با طرح پیشنهادهایی برای متولیان برگزاری جشنواره فیلم رشد، از این می‌گوییم که جشنواره‌ای با قدمت بالا همچون «رشد» چگونه می‌تواند به جایگاه حقیقی خود دست یابد.

■ **ظرفیت‌های بین‌المللی یک جشنواره قدیمی**

اداره فعالیت‌های سمعی و بصری وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۴۲ تصمیم به راه‌اندازی جشنواره بین‌المللی با محوریت فیلم‌های آموزشی و تربیتی گرفت. این رویداد با عنوان اولیه «فستیوال بین المللی فیلم‌های آموزشی» پس از ۵ دوره برگزاری، به «جشنواره بین‌المللی فیلم‌های آموزشی» تغییر نام یافت. برگزاری این رویداد با چند سال وقفه، در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۶۴ دوباره از سر گرفته شد تا پانزدهمین دوره ونخستین دوره برگزاری آن پس از پیروزی انقلاب اسلامی با نام «جشنواره بین‌المللی فیلم‌های آموزشی و تربیتی»، دوباره از سر گرفته شود. از دوره بیستم برگزاری این جشنواره نام آن به «جشنواره بین‌المللی فیلم‌های علمی، آموزشی و تربیتی‌رشد» تغییر کرد که همچنان نیز با همین عنوان به فعالیت خود ادامه می‌دهد. این استمرار در برگزاری جشنواره‌ای بین‌المللی که یکی از بزرگ‌ترین امتیازات این رویداد

فرهنگی هنری است، زمانی می‌تواند به حداکثر اثرگذاری خود برسد که از ظرفیت این رویداد در بُعد بین‌المللی بدرستی استفاده شود. این قابلیت می‌تواند از طریق استفاده از ظرفیت تعامل با کشورهای همسایه و هم‌کیش فعال شود تا آثار دریافتی از کشورهای مورد اشاره در این رویداد بر تعدادتر شوند و جشنواره رشد محملی برای استفاده همه کشورهای منطقه غرب آسیا شود. اتفاقاً منحصر به فرد بودن موضوع جشنواره که همان فیلم‌های علمی، آموزشی و تربیتی است می‌تواند در این زمینه بزرگترین امتیاز باشد.

■ **لزوم حمایت جدی از دانش آموزان ومعلمان فیلمساز**

مهم‌ترین شاخصه جشنواره فیلم رشد، گردهم آوردن فیلم‌هایی است که محتوای آنها به نوعی به مسائل علمی، آموزشی و تربیتی مرتبط هستند اما در کنار این شاخصه مهم ویژگی ممتاز و منحصر به فرد این جشنواره ایجاد امکان رقابت میان فیلمسازان حرفه‌ای با فیلمسازان آماتور است. از دوره سی‌وسوم، برگزارکنندگان این رویداد تصمیم گرفتند تا به دانش آموزان و معلمان علاقه‌مند در فیلمسازی نیز این فرصت را بدهند تا با سایر فیلمسازان وارد رقابت شوند. معلمان و دانش آموزانی که در برخی از موارد از منظر نگاه هنری و خلاقیت‌های ذاتی دست‌کمی از هنرمندان شاخص سینمای ایران ندارند، از این‌رو فراهم کردن فرصتی برای درخشیدن این افراد، اتفاق مهمی است که نباید از کنار آن پراحتی گذشت. البته خوب است که برگزارکنندگان این رویداد نگاهی به جریان ورود استعدادهای کشف شده از این طریق به فضای حرفه‌ای هنر هم داشته باشند تا بتوانند از طریق حمایت‌های مادی و معنوی فضای کار را برای این استعدادها تسهیل کنند.

نوید ظریف کریمی درباره اثرش «بچه‌های مسجد بلال» به «ایران» گفت

مسجدنگاری، بخشی مغفول در تاریخ شفاهی

گروه فرهنگی / «بچه‌های مسجد بلال» نوشته «نوید

ظریف کریمی» به تازگی در حوزه تاریخ شفاهی روانه کتابفروشی‌ها شده است؛ نوشته‌های تحقیقی که به گفته نویسنده‌اش آن را می‌توان شروعی برای تجربه‌نگاری در عرصه مسجد پژوهی دانست. مسجد بلال از همان بدو احداث، سبب شکل‌گیری تشکل اثرگذاری در دوران جنگ تحمیلی می‌شود. با اینکه اعضای مؤسس آن همگی در دفاع مقدس به شهادت می‌رسند، اما فعالیت‌های مردمی برخاسته از این مسجد حتی تا زمان حاضر هم ادامه پیدا کرده و منشأ اتفاقات خوبی بوده است. در گپ و گفت امروزمان با «نوید ظریف کریمی» نکاتی را درباره این کتاب که به همت انتشارات «راه‌یار» منتشر شده است، می‌خوانید.

■ **«بچه‌های مسجد بلال» را انتها به سفارش دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی مشهد نوشته‌اید یا بحث دغدغه شخصی تان هم در میان بوده است؟**

هم بحث سفارش در میان بوده و هم دغدغه شخصی خودم.

حتی وقتی بحث کارهای سفارشی نیز مطرح باشد، نمی‌توان توی منکر اثرگذاری اراده نویسنده شد. کفرش را هم نمی‌کردم روزی بتوان کار در این حیطة انجام داد. مخصوصاً که فعالیت در زمینه تاریخ‌نگاری و مستندپژوهی کاری نیست که بتوان به تنهایی انجام داد و نیازمند همراهی و حمایت‌های سازمانی است.

■ **با این تفاسیر سفارش‌های سازمانی را چاره‌ای برای محقق شدن دغدغه‌های اهالی کتاب می‌دانید؟**

بله، البته این گفته فقط گاهی مصداق دارد و درباره همه سفارش‌های سازمانی صادق نیست. آن دسته سفارش‌هایی که ظرفیت خوبی دارند در حکم حمایت از نویسندگان دغدغه‌مند برای به سرانجام رساندن ایده‌های آنها هستند.

■ **چرا سراغ «بچه‌های مسجد بلال» رفتید؟**

خب من نویسنده‌ام و همان‌طور که اشاره شد، فکر نمی‌کردم بتوان چنین کاری درباره مساجد و در حیطة تاریخ شفاهی انجام داد. به اینکه زمانی با محوریت مسجد بنویسم فکر کرده بودم، اما بیشترش را نه. در تصورم هم نمی‌کنجید هیچ سازمانی دغدغه این را داشته باشد که برای مسجد کاری انجام بدهد؛ اما فرصتی فراهم شد تا هم سراغ پیشینه و گذشته مسجد بروم و هم از جغرافیا و محله‌اش بگویم. وقتی این کار پیشنهاد شد با توجه به علاقه‌مندی شخصی‌ام پذیرفتم.

■ **پیش از «بچه‌های مسجد بلال»، کتابی در زمینه مسجد پژوهی منتشر شده؟**

گمان نکنم. اتفاقاً نکته جالب توجه درباره «بچه‌های مسجد بلال» این است که پیش‌تر هیچ کتابی در این زمینه

روانه کتابفروشی‌ها نشده بود. تا جایی که من و دوستان اتاق فکر تحقیق کردیم این کتاب نخستین نمونه در نوع خود است. گذشته از کتاب «مسجد رهبر» که آن هم از سوی نشر راه‌یار منتشر شده است، یک کتاب دیگر نیز در دسترس است که اسمش یادم نیست. البته هیچ‌یک از این دو کتاب با تمرکزی نظیر آنچه در «بچه‌های مسجد بلال» آمده و به فعالیت‌های مردمی برخاسته از مسجد توجه دارد نوشته نشده‌اند. همان‌طور که در مقدمه کتاب هم آمده، درباره پایگاه‌نگاری، این کتاب اولین است و درباره مسجدنگاری نیز با ثبت فعالیت‌های مردمی همچنان نخستین اثر به شمار می‌آید.

■ **اما نکتید چه شد که مسجد بلال را انتخاب کردید، بویژه که در دوران دفاع مقدس مساجد بسیاری در کشورمان منشأ اثر شکل‌دهی به فعالیت‌های مردمی و جهادی بودند!**

در تالیف این کتاب یک‌سری فصل‌ها را برای راهنمایی مخاطبان به هدفی که در کتاب به آن اشاره شده در نظر گرفتیم، اما درباره سؤال شما باید از همان سال‌های ابتدایی پیروزی انقلاب در کشورمان بگویم؛ در دهه شصت این مسجد تفاوت چندانی با دیگر مساجد کشورمان نداشته است، با این حال برای تکمیل کلیت اثر، از همان ابتدا حتی محله احداث مسجد بلال معرفی شده است. در آثار پژوهشی، بویژه آنهایی که از جنس تاریخ هستند، توجه به تاریخچه و پیش‌زمینه‌ها اهمیت بسیاری دارد.

البته توجه به ریز جزئیات، آن هم تا این اندازه قدری کار را سخت کرد و از طرفی یگیری‌ها و مطالعات را وسعت بخشید اما خب به نتیجه‌اش می‌آرزد. اینها مواردی است که در ۲ فصل ابتدایی کتاب به آنها پرداخته شده است. این کار زمینه آشنایی با آدم‌ها و شهدای مسجد را فراهم کرد. از طرفی بهانه‌ای برای پرداخت به فعالیت‌های دهه هفتاد در این مسجد می‌شود. در فصل سوم کتاب به دهه هفتاد پرداخته شده است، اینکه وقتی جنگ به پایان می‌رسد چه اقداماتی انجام می‌دهند و فعالیت‌های مسجد و پایگاه آن به چه سمت و سویی می‌رود. البته همه مواردی که در سه فصل ابتدایی کتاب آمده، مواردی هستند که درج آنها، هم در خدمت هدف اصلی کتاب ضروری بوده است و هم اینکه در نهایت مسائلی هستند که پیش‌تر مکتوب نشده‌اند؛ اینکه از دست اول بودن کتاب می‌گویم به نوعی همه فصل‌های آن را شامل می‌شود. درباره محله و مسجدی که در این کتاب به آنها پرداخته شده قبلاً کسی نوشته‌ش همه اینها را می‌توان دلیلی بر ضرورت توجه بیشتر به محله‌هایی اینچنین کم‌برخوردار دانست که با وجود انتظارمان می‌توانند اثرگذاری زیادی داشته باشند.

■ **جالب است که جوانان شریک در فعالیت‌های این مسجد هم آن‌طور که در کتاب آمده گامی در راستای مسجد پژوهی برداشته‌اند!**
بله و این یکی از فعالیت‌های خوبی است که انجام داده‌اند، آن هم تحت سرپرستی آقای رضایی که هم معلم قرآن آنان بوده و هم اینکه خودش در زمینه اعضای فعال این مسجد محسوب می‌شده. اتفاقاً این کاری است که انجامش پیش‌تر سابقه نداشته اما خب دغدغه این بچه‌ها بوده است. نکته جالب و البته دشوارشان این بوده که نه فقط امکانات کافی در دست نداشتند، بلکه حتی اطلاعات آنچنانی هم درباره چگونگی مسجد پژوهی نداشتند. پرسشنامه نداشتند. نمی‌دانستند از کجا باید شروع کنند، اما وقتی دست به کار می‌شوند کم‌کم آگاهی پیدا می‌کنند. سراغ آدم‌های مطلع و استادان فعال در زمینه تاریخ شفاهی می‌روند. کار تا یک مرحله‌ی پیش می‌رود اما در نهایت

حضور چشمگیر نویسندگان جوان در چهل و یکمین دوره جشنواره تئاتر فجر

متن دریافتی از بخش ارسال مستقیم صحنه‌ای جشنواره، در نهایت ۷۳ متن را انتخاب و برای آماده‌سازی و بازبینی حضوری به دبیرخانه جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر معرفی کردند.

سیدحسین فدایی حسین در مورد ویژگی‌های بازی و زاویه نگاه نمایشنامه‌های این بخش به دنیای پیرامون گفته: «در یک نگاه کلی بیشتر آثار ارائه شده دارای رویکرد اجتماعی در طرح داستانی بودند. در این میان درصد بیشتری به مسائل خانواده و روابط خانوادگی پرداخته بودند. رویکرد روانشناسانه به شخصیت‌ها از رویکردهای دیگر در نمایشنامه‌ها بود.» این نمایشنامه نویس و پژوهشگر ادامه

■ **«رشد» آموزشی و تربیتی بماند**

در کنار حمایت از دانش آموزان و معلمان فیلمساز، لازم است متولیان این جشنواره نسبت این رویداد با سینمای کودک را هم مشخص کنند. هر چند که به دلیل مشترک بودن مخاطبان هر دو جشنواره از نگاه کلی، آثار متقاضی حضور در هر دو رویداد می‌توانند یکی باشند اما با توجه به ماهیت علمی و آموزشی جشنواره بین‌المللی فیلم رشد، باید آثار متقاضی حضور در این رویداد دارای رویکردهای مورد اشاره باشند و صرف اینکه یک اثر برای سینمای کودک ساخته شده، مجوز راهبایی آن به جشنواره

■ **دوشنبه ۷ آذر ۱۴۰۱**

■ **سال بیست و هشتم**

■ **شماره ۸۰۶۴**

رشد نیست. محتوای اصلی جشنواره باید گسترش فرهنگ تصویری در نظام آموزشی و پرورشی کشور باشد و اساساً نباید به این جشنواره به چشم یک رویداد رقابتی با سایر رویدادهای مرتبط با کودکان و نوجوانان نگریست.

■ **فیلم خوب بستر مناسب پخش می‌خواهد**

یکی دیگر از نقاط ضعف جدی این رویداد را باید عدم تناسب ظرفیت‌های اکران با آثار ورودی به این جشنواره دانست. در شرایطی که در هر دوره از این جشنواره علاوه بر سینما فلسطین به‌عنوان محل اصلی برگزاری جشنواره، از ظرفیت برخی از سالن‌های آمفی تئاتر و پخش فیلم در سراسر کشور استفاده شده است؛ اما به نظر می‌رسد برای آنکه بتوان ظرفیت نمایش فیلم‌ها علمی، آموزشی و تربیتی را به شکلی کامل در مدارس کشور فعال کرد، باید فکری به حال نوسازی مدارس و افزودن بخشی ویژه نمایش فیلم در ساختار مدارس کرد. فضای مناسب و تجهیزات استاندارد نمایش تصویر و صدا در کنار محیطی برای نمایش فیلم، زیرساختی است که باید از سوی متولی برگزاری جشنواره فیلم رشد که اتفاقاً متولی اصلی مدیریت مدارس کشور هم هست، فراهم شود. علاوه بر این قابلیت زیرساختی، بایدنگاهی هم به سرمایه انسانی این حوزه داشت. منابع انسانی شاغل در مدارس باید با مفاهیمی مثل فیلم وسینما و شیوه‌های اصلی به کارگیری آن برای فرایندهای آموزشی آشنا باشند. چرا که بدون فراهم شدن زیرساخت‌های نمایش فیلم و همچنین منابع انسانی مورد نیاز در این حوزه، هر چقدر هم که جشنواره در گردآوری و انتخاب بهترین فیلم‌های آموزشی، تربیتی و علمی کشور کوشا باشد؛ باز هم در رسیدن به هدف نهایی جشنواره که بهره‌گیری از این آثار در فرایندهای تعلیم و تربیت دانش آموزان است، ناموفق خواهد بود.

۵

فرهنگی

نماهنگ دهه هشتادی‌ها برای تیم ملی فوتبال

نماهنگ دهه هشتادی‌ها با عنوان «کنار تیم» برای حمایت از تیم ملی فوتبال کشورمان در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر منتشر شد.

نماهنگ «کنار تیم» اثری از گروه سرود رسا با شعری از

مهدی استخر و آهنگسازی احسان جوادی توسط مرکز موسیقی ماوا- سازمان هنری رسانه‌ای اوج منتشر شد. حسین لشکری کارگردان، طاهر ده پهلوان تهیه‌کننده و مجری طرح؛ مؤسسه رسا از دیگر عوامل این اثر هستند. دهه هشتادی‌ها در این نماهنگ بیان کردند: «قلبمون ثانیه ثانیه مینیه بر ایرانمون/ شک نکن هر کجا لازمه می مونیم همه تا پای جون»، پیش از این نیز نماهنگ‌های «من ایرانم، ایران هوادارتان» با خوانندگی غلامرضا صنعتگر، «خوب‌ترین خاک» با خوانندگی پویان اعتصامی، «تیم بالا» با صدای مجتبی‌الله وردی (مُجال) و «لحظه صعود» با خوانندگی و تنظیم احسان جوادی در حمایت از تیم ملی فوتبال کشورمان در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر توسط مرکز موسیقی ماوا- سازمان هنری رسانه‌ای اوج منتشر شدند. */ایرنا*

ماجرای جالب یک ایرانی که با جام جهانی متعول شد

مستند «سکوت طولانی» به کارگردانی زنده‌یاد ابراهیم اصغرزاده هم‌زمان با مسابقات جام جهانی فوتبال روانه آنتن شبکه مستند می‌شود.

فیلم مستند «سکوت

طولانی» پرتزای از بابک هاتقی، یک ایرانی پناهنده به فرانسه است، اما برگزاری مسابقات جام جهانی در فرانسه و شرکت ایران در آنجا حس تعلق به ایران را در او زنده می‌کند. بر همین اساس، مسابقات جام جهانی فرانسه سبب می‌شود بابک که سال‌ها دور از وطن خود زندگی می‌کرده به ریشه خوبی بی‌برد. «سکوت طولانی» که در انجمن سینمای جوانان ایران تهیه شده است، دیروز یکشنبه ۶ آذر ساعت ۲۱:۳۰ از شبکه مستند پخش شد و دوشنبه ۷ آذر ساعت ۲۲:۳۰ با زبش می‌شود. */ایلنا*

تجدیدمسابقه نقاشی «سرزمین افسانه‌ها»

زمان ارسال اثر به مسابقه نقاشی «سرزمین افسانه‌ها» تا روز ۱۲ آذر ۱۴۰۱ تمدید شد. این مسابقه به نمایش آثار کودکان و نوجوانان ایرانی درباره زیبایی‌ها و فرهنگ آداب و رسوم کشور چین اختصاص دارد و حاصل

همکاری مشترک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سفارت جمهوری خلق چین در تهران است. در این رویداد کودکان و نوجوانان در ورده سنی ۷ تا ۱۷ سال (کودک) و ۱۲ تا ۱۶ سال (نوجوان) شرکت می‌کنند. محورهای موضوعی مسابقه نقاشی سرزمین افسانه‌ها، خانه‌ها و خیابان‌های چین، طبیعت و زیبایی‌های چین، آثار باستانی و جاذبه‌های گردشگری چین، مردم چین، افسانه‌های چینی، آداب و رسوم و فرهنگ چین، کودکان چین، هنر و ادبیات چین و اشتراک‌های فرهنگی و تاریخی ایران و چین اعلام شده است. */ایرنا*

بازگشت بامبی با چهره‌های شور

در بازسازی فیلم کلاسیک «بامبی» والت دیزنی، قرار است این شخصیت محبوب و دلنشین با چهره‌ای تاریک و به عنوان ماشین کشتار بازگردد. مانند «وینی‌پوک» اکنون «بامبی» که به تملک عموم درآمده، در حال بازگویی روایتی ترسناک از خود است. اسکات جفری کارگردان «جهش» در همکاری با ریس فریک- واترفیلد تهیه‌کننده که نویسنده‌ی «ساخت فیلم «وینی پوک: خون و عمل» را انجام داده قرار است «بامبی» ترسناک را بسازند. «وینی پوک: خون و عمل» هم نسخه ترسناکی از شخصیت «وینی پوک» به مبنای کانون محبوب کودکان است و قرار است از ۱۵ فوریه ۲۰۲۳ راهی سینماها شود.

در وب‌سایت این تهیه‌کننده آمده است که این دو قصد دارند «بامبی: فرضی» را این بار در قالب نسخه‌ای تاریک از کارتون کلاسیک کودکان بسازند. گوئی فیلم اصلی «بامبی» محصول ۱۹۴۲ که یک موجود کوچک شاهد کشته شدن مغ‌انگیز مادرش توسط شکارچیان است، به اندازه کافی ناراحت‌کننده نبود؛ حالا جفری گفته است در فیلم جدید بامبی را به عنوان یک ماشین کشتار شرورانه تصویر می‌کند. آیا منظور او این است که این‌ا هوی شیرین باید به دنبال انتقام قتل مادر محبوبش باشد؟ جزئیات تا به الانچا مخفی نگه داشته شده است. گفته شده این فیلم یک بازتعریف دوباره و قوق‌العاده تاریک از داستانی خواهد بود که سال ۱۹۲۸ خلق شده و همه آن را می‌شناسند و دوست دارند. به گفته جفری این بامبی جدید با الهام گرفتن از طرحی که در «آیین» نتفلیکس به کار رفته یک ماشین کشتار شرورانه خواهد بود. برای یک بامبی‌ها آماده شوید! */مهر*

«انسان شناسی فرهنگی؛ نگاهی جهانی» در بازار اندیشه ایران

کتاب «انسان‌شناسی فرهنگی؛ نگاهی جهانی» نوشته ریموند اسکوپین با ترجمه حامد وحدتی‌نسب و سرور خرشادی توسط نشر ندای تاریخ منتشر شد.

این کتاب با شمارگان ۵۰۰

نسخه و بهای ۵۵۰ هزار تومان توسط انتشارات ندای تاریخ منتشر شده است. کتاب حاضر بر این باور استوار است که هر مواجهه با دنیای پرشتاب قرن بیست‌ویکم که ارتباطات در مقیاس جهانی

روبه افزایش است، آگاهی جهانی امری اجتناب‌ناپذیر است و علم انسان‌شناسی درجه‌ای ایده‌آل به چنین آگاهی است. با بررسی تنوع گونه انسانی، هر شاخه از علم انسان‌شناسی کمک می‌کند تا خود را از دست دیدگاه‌های کوتاه‌بینانه برهانیم و از درجه‌ای کل‌گرا به شرایط انسانی بنگریم. */مهر*

سر جای خودش قرار گرفته است. در یکی از فصل‌های کتاب روایتی به نقل از زنده‌یاد طالقانی آمده که می‌تواند پاسخ کاملی به این سؤال باشد. ایشان تأکید می‌کنند اگر در یک محله همه مردم در ساخت مسجد دخیل شوند در فعالیت‌های گروهی آن نیز شرکت خواهند کرد. این حقیقتی است که صدقایی از آن را درباره مسجد بلال هم می‌بینیم. مسجد بلال با دغدغه مردم و با کمک مالی و معنوی آنان بنا شده بود و از همین بابت جزئی از زندگی‌شان شده و همچنان نیز هست؛ آن هم در شرایطی که به قول شما مؤسسان آن همگی شهید شده‌اند. مردم از تهیه و اختصاص زمین مسجد تا حتی در نامگذاری آن دخیل بوده‌اند.

■ **نامگذاری مسجد که با آقای قزاتی بود!**

بله، اما با همراهی خود مردم. چرایی مشارکت و توجه بالای مردم به فعالیت‌های مسجد بلال را باید در همین موارد که بسیار هم مهم و اثرگذار هستند جست‌وجو کرد. اتفاقاً یکی از مواردی که در این کتاب در بی صحبت درباره‌اش هستیم همین مورد است. با تأسیس این مسجد و جلب مشارکت مردمی، حتی بعد از شهادت مؤسسان اولیه‌اش همچنان شاهد اثربخشی شرکت‌کنندگان در آن هستیم؛ از دهه شصت گرفته تا دهه هفتاد. در دهه‌های شصت و هفتاد بحث‌های ملی نظیر دفاع مقدس و از طرفی دوره‌های آموزش دینی برقرار است. در دهه هشتاد بحث کاروان‌های عتبات مطرح می‌شود، اعضای این مسجد در زمره اولین گروه‌هایی هستند که کاروان اعزام می‌کنند. هرچند که بعد از ماجرای سرگذشت پژوهی که در جمع اعضای کم‌سن و سال مسجد شکل می‌گیرد، متأسفانه شتاب این فعالیت‌ها قدری کند می‌شود.

■ **در سال‌های اخیر چهطور؟**

در این دو سال که متأسفانه همه فعالیت‌های جمعی تا اندازه زیادی تحت تأثیر کرونا و محدودیت‌های برآمده از آن قرار گرفت، مسجد بلال هم از این اتفاق و اثرات منفی‌اش در امان نماند. زمانی که تالیف کتاب را شروع کردم و برای تحقیق سراغ این محله رفتم، تحت‌تأثیر ضرورت‌های برآمده از پروتکل‌های بهداشتی، فعالیت‌های جمعی مسجد تعطیل بود. از همین بابت در پیدا کردن روابین با دشواری‌هایی روبه‌رو شدم. با این حال موفق به پیدا کردن تعدادی از افرادی شدم که روایت آنان را در کتاب می‌خوانید.

■ **اهمیت انتشار چنین آثاری را از چه بابت می‌دانید؟**

بخشی از فعالیت‌های مردمی در قلب همین مسجدها شکل گرفته و می‌گیرد. به همین دلیل اگر خواهان ثبت تاریخ شفاهی معاصرمان هستیم بی‌شک از مسجدپژوهی نیز نباید غفلت کنیم. پیش‌تر گامی در این زمینه برداشته نشده بود و در این کتاب تلاش شده تا توجه دیگر علاقه‌مندان به حیطة مذکور جلب شود. البته خوشبختانه چند سالی می‌شود که در زمینه مکتوب کردن تاریخ شفاهی‌مان شاهد انجام کارهای خوبی هستیم. بگذرایم باز هم تأکید کنم که من و دوستانی که در این کار همراهی‌ام کردند هیچ ادعایی در زمینه مسجدپژوهی و الگو قرار دادن کارمان نداریم؛ منتهی چیزی که نمی‌توان منکرش شد این است که برای قدم نهادن در هر مسیری نیازمند گام اولیه هستیم که «بچه‌های مسجد بلال» در همین زمینه منتشر شده است.

■ **آن‌طور که در کتاب آمده بنیان اصلی مسجد همگی در دوران دفاع مقدس شهید شده‌اند؛ چطور است که حتی بعد از آنان هم فعالیت‌های مردمی مسجد بلال ادامه پیدا کرده؟**
شاید دلیل بخشی از تلاوم فعالیت‌های مردمی این مسجد را بتوان در سنگ‌بنای اولیه‌ای دانست که به درستی

داده: «رویکرد دیگر پرداختن به مسائل سیاسی و مذهبی بود و درصد کمی هم به سایر مسائل اشاره داشتند. ویژگی بارز بیشتر نمایشنامه‌ها توجه به مضمون و محتوا بود تا ساختار نمایشنامه که همین امر از نقاط ضعف نمایشنامه‌ها به حساب می‌آمد.»

عضو هیأت انتخاب متون بخش صحنه‌ای جشنواره تئاتر فجر در مورد حضور آثار نمایشنامه‌نویسان جوان و پیشکسوت در این دوره از جشنواره تئاتر فجر تصریح کرده: «با توجه به شناختی که از نویسنده‌های آثار داشتیم به نظرم حضور نویسندگان جوان چشمگیرتر از پیشکسوتان بود.» وی با اشاره به یکی از نقاط ضعفی که به ادبیات